

Besat af besættelsen

Af Peter Mygind

Den 9. april 2010

Besættelsen tager udgangspunkt i en ung århusiansk kvinde og hendes liv under krigen og Danmarks besættelse. Grethe Bartram er kvinden og hovedpersonen i en spændende beretning, der også tæller 5 mandlige skuespillere. Scenen er opbygget i 2 plan, så man på skift følger "slagets gang" fra de 2 scener.

Omdrejningspunktet er Grethe Bartram og hendes gerninger som Gestapo-stikker, selv om hun selv mener det mere har været en hjælpende hånd? Ifølge hende selv har hun kun været hjælpsom, men det er ikke alle der deler den mening og hendes handlinger og ord har for andre haft tragiske konsekvenser med døden til følge. Hun er medlem af modstandsbevægelsen og samtidig en af Gestapos mest effektive stikkere i Danmark. Hun er en modig og fremadstræbende pige - måske lidt for meget i forhold til dem hun omgås og den tid og verden hun lever i. Hun er derfor blevet anklaget med mulighed for dødsstraf til følge.

Forestillingen er meget velspillet og datidens spøgelse som nazisme og Gestapo spiller en stor rolle. Grethe Bartram lever livet farligt og har både støtter og modkæmpere i tæt på sig. Spørgsmålet er hvem hun kan stole på, og om nogle af dem har skjulte hensigter. I de andre roller oplever man blandt andet præsten, hendes forsvarer og hendes bror. De har alle nogle heftige diskussioner og samtaler med Grethe med hver deres forskellige udgangspunkter. For den historie- og krigsinteresserede og dem der mærkede krigen på egen krop, er forestillingen ganske seværdig og intens og levende spillet af de 6 skuespillere.

Drama fra "De fem forbandede år" i Århus

Af Lene Ravnbøl

Den 8. april 2010

BESÆTTELSE af dramatiker Ann Sofie Oxenvad er blevet til efter mange års research af Gestapostikkeren Grethe Bartrams rolle i den århusianske modstandskamp under 2. verdenskrig. Forfatteren forsøger ikke at retfærdiggøre den unge stikker, men vil gerne belyse vores forhold til det onde, som givetvis ligger i os alle, og hun spørger: "Hvis man fjerner de onde, er det onde så væk?"

"Havde tyskerne vundet, ville jeg have været en helt", har Grethe Bartram udtalt. Og det har hun nok ret i, for synet på hendes medvirken var netop betinget af krigens udfald. Og det er en rigtig grim tanke.

Stykket er velskrevet og medrivende, og alle medvirkende yder toppræstationer. Signe Mannov er overbevisende som Grethe Bartram, og hun er smukkere og mere feminin end den rigtige stikker og nøgenmodel, som jeg ikke husker som specielt uimodståelig og ofte har undret mig over skulle have den magt over mænd, som hun jo må have haft. Hendes fem mandlige modspillere danner et godt sammentømret team med fint spil indbyrdes og sammen med Grethe. Daniel Bevensee spiller hendes bror Christian, som hun også angiver, en rolle, han skal have stor ros for.

Henrik Weel, en god, gammel kending fra Svalegangen, fik vi et dejligt gensyn med i hans rolle som Grethes forsvarer, myndig og som plukket ud af fyrrene. Bue Wandahl gav en følsom præst, som man fik stor medfølelse med, Sigurd Holmen Le Dous stod stærkt som Emil Knudsen, en flot præstation nyuddannet som han er fra Skuespillerskolen ved Aarhus Teater i 2009.

Tilbage står Morten Burian i en stærk rolle som tysk Gestapoofficier. Han kunne heile og smække hælene sammen, så man nærmest fik kuldegysninger. Tilmed havde han tillagt sig tysk accent, så det ville noget. Når man så kan glæde sig over Gitte Baastrups fine scenografi, enkel og taget fint fra fyrrene, og Lars Junggreens fremragende iscenesættelse i tidens ånd samt de rigtige kostumer, kan det undre en, at der ikke også kæles for sproget fra krigens tid. Jeg brød mig ikke om at høre om "rattens gang" og "præst", som skurrede endnu mere i mine øren end, når jeg hører det i et tidssvarende stykke, hvor jeg også har det dårligt med det. For desværre sker det også fra andre scener, og en dårlig udtale bliver nu engang ikke rigtigere af at blive gentaget.

Alt i alt er BESÆTTELSE en messe værd, og samtlige anmeldere er helt enige om mange, mange stjerner - hver efter deres system - så også en varm anbefaling fra min side. Publikum har også fundet ud af det, og billetterne er revet væk, så Svalegangen har sat ekstra forestillinger ind til de mange, der har måttet gå forgæves. Det sker lørdagene 10., 17. og 24. april kl. 20.

Igen, igen vil jeg minde om, hvor hyggeligt der er i teatercaféen, og at man er velkomme til at tage en mamse med selv, hvor man kan købe drikkevarer til ved skranken. Og Svalegangens hidvin er byens bedste teater-vin! Selv kommer jeg altid i rigtig god tid før dørene smækkes op til teatersalen for at snakke og hygge mig i caféen med den/dem jeg skal dele teateroplevelsen med.

Rigtig god teaterforestilling!

Besættelse

Af Julie Thing

Den 10. april 2010

Handlingen i forestillingen 'Besættelse', udspiller sig under 2. Verdenskrig, som titlen også skaber forventning om. Udgangspunktet er et retsopgør mod Gestapos århusianske stikker, Grethe Bartram. Selvom Grethes skæbne er handlingens omdrejningspunkt, blev jeg ikke følelsesmæssigt taget med storm på trods af hendes forfærdelige situation. Dette skyldes, at forestillingen ikke fortæller os baggrunden for hendes forbrydelse, og derfor ikke giver publikum nogen grund til at føle sympati med hende. I højere grad skildres den magt og manipulation, som Grete konstant benytter, hvilket gør at man som tilskuer ikke får udpræget tiltro til hende, og får indtryk af at hun narrer os. Alt dette gjorde, at jeg distancerede mig til forestillingen til min umiddelbare irritation. Jeg havde nemlig lyst til at få kendskab til hendes baggrund for at forstå hendes handlinger og føle sympati med den tragiske situation hun besad. Men ved nærmere eftertanke var magtens og manipulationens fremtræden faktisk til gavn for forestillingen. Det var nemlig herigennem, at denne forestilling fremstår unik, idet den adskiller sig fra de mange andre 2. verdenskrigs-historier, hvor uskyldige borgere afsoner en straf uden grund.

Hvis man savnede nærvær og sympati i handlingen, kompenserede skuespillet for denne mangel. Det var med stort engagement og indlevelse, at skuespillerne udfoldede karaktererne og måske lige på grænsen til, at det blev for meget. Men faktum er, at skuespillernes præstation havde afgørende betydning for, at jeg ikke kedede mig et splitsekund. Karaktererne virkede meget gennemarbejdede, og de fungerede godt sammen, så de skabte en god spænding i forestillingen.

Hermed vil jeg anbefale folk at bruge en aften på 'Besættelse', hvis man sågar har mod på at erkende, at ondskaben kan fremkomme, hvor du mindst forventer det.